

Stiftelsen för Kristen Skolverksamhet

Org. Nr 857205-4065

Beslut för förskoleklass och grundskola efter riktad tillsyn i Brandströmska skolan Nylöse i Göteborgs kommun

Skolinspektionens beslut

Föreläggande vid vite

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) Stiftelsen för Kristen Skolverksamhet att vid vite av 600 000 kr senast den 15 november 2019 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Om Stiftelsen för Kristen Skolverksamhet inte följer detta föreläggande kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömande av vitet.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Stiftelsen för Kristen Skolverksamhet inte uppfyller författningskraven avseende att:

Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Åtgärder

- Rektorn ska se till att utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen Stiftelsen för Kristen Skolverksamhet att senast den 15 november 2019 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Grundläggande förutsättningar för utbildningen

Skolinspektionen konstaterar att Stiftelsen för Kristen Skolverksamhet inte uppfyller författningskraven avseende att:

Huvudmannen ser till att det inom ramen för utbildningen bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever samt tar emot anmälningar om kränkande behandling från rektorer. (6 kap. 6–10 §§ skollagen, Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden).

Åtgärder

- Huvudmannen ska vidta åtgärder så att bestämmelserna i skollagen om att motverka kränkande behandling följs. I detta ingår att se till att lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för

kränkande behandling anmäler detta till rektorn, att rektorn anmäler vidare till huvudman och att anmälda kränkningar skyndsamt utreds.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionen har genomfört en riktad tillsyn av Brandströmska skolan Nylöse i Göteborgs kommun med fokus på områdena, *undervisning och lärande, trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling* samt *grundläggande förutsättningar för utbildningen*. Skolinspektionen har också genomfört en så kallad *ägar- och ledningsprövning* och granskat *huvudmannens ekonomiska förutsättningar*.

Tillsynsbesöket på Brandströmska skolan Nylöse ägde rum den 9-10 april 2019. Vid besöket intervjuades elever, elevhälsan, lärare, biträdande rektor och rektor för skolan. Vidare besöktes ett antal lektioner. Även representanter för skolans huvudman intervjuades.

Skolinspektionens tillsyn av Brandströmska skolan Nylöse visar att det finns allvarliga brister i skolan arbete med trygghet och studiero. Skolinspektionen har också funnit brister i huvudmannens ansvar att motverka kränkande behandling.

Bristerna inom trygghet och studiero leder till att eleverna vid Brandströmska skolan Nylöse har sämre möjligheter än andra elever att nå utbildningens mål. Sammantaget leder bristerna till att elevernas rättighet till en utbildning i en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero inte tillgodoses. Bristerna har pågått under lång tid och Skolinspektionen bedömer att huvudman och rektor måste vidta kraftfulla åtgärder för att komma tillrätta med dem. Skolinspektionen ser allvarligt på de konstaterade bristerna avseende skolans arbete med trygghet och studiero och har därför förenat föreläggandet gällande detta med vite.

Tillsynen visar att alla elever inte tillförsäkras en trygg skolmiljö på Brandströmska skolan Nylöse. Många elever upplever skolmiljön som otrygg och det framgår att det i vissa årskurser och klasser ofta brister i studieron. Elever uttrycker i intervjuerna med Skolinspektionen att det ofta är kaos på deras lektioner.

Det finns också brister i arbetet med att förebygga och förhindra kränkande behandling, bland annat vad gäller den anmälningsplikt som finns för personal och rektor vidare till rektor respektive huvudman.

Föreläggande vid vite

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Alla elever tillförsäkras inte en skolmiljö som präglas av studiero och trygghet

Skolinspektionen bedömer att det finns allvarliga brister i skolans arbete med att tillförsäkra alla elever en skolmiljö som präglas av studiero. Den bristfälliga studieron

medför att eleverna inte kan koncentrera sig på skolarbetet och påverkar undervisningen negativt.

Skolinspektionen bedömer vidare att utbildningen på skolan inte utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet. Otryggheten är särskilt allvarlig på mellan- och högstadiet. Det framgår av utredningen att det finns flera miljöer som eleverna upplever som otrygga, såsom korridorerna och toaletterna, och att det förekommer både bråk och kränkande kommentarer mellan eleverna som lärarna inte lyckas komma tillrätta med. Det finns även vissa klassrumssituationer som bidrar till otrygghet.

Rektorerna, lärarna och elevhälsan har varit medvetna om problemet med bristande studiero och trygghet en längre tid. Trots att skolan vidtagit vissa åtgärder kvarstår problematiken.

Enligt skollagen ska alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Av genomförda intervjuer framgår att det saknas studiero på lektionerna för många klasser på skolenheten. Vid intervjuer med elever från samtliga årskurser uttrycker eleverna att studieron varierar beroende på vilken lektion det är. Flera av eleverna i årskurs 9 säger i intervju med Skolinspektionen att det mestadels är "kaos" på deras lektioner. Enligt de intervjuade eleverna störs undervisningen bland annat av att elever springer runt på lektionerna och "käftar emot läraren". Flera elever i årskurs 8 säger att det är "kaos i alla ämnen". Eleverna uppger att det pratas högt, skriks, och att elever kastar saker och springer runt. Eleverna har respekt för vissa lärare men inte för andra lärare, uttrycker flera av eleverna i årskurs 9. En av eleverna i årskurs 9 menar att det blivit lite bättre, men säger att "det var katastrof när vi gick i årskurs 7 och 8." En elev säger att det kanske inte är varje dag längre i dennes klass, som det är stökigt, men ofta, flera gånger i veckan i alla fall.

Även elever från årskurserna 4-6 uppger att det ibland är "kaos" på deras lektioner, och säger att det beror på vilken lärare de har. Ibland är det tyst och ibland är det väldigt högljutt, säger de. Då pratar elever rakt ut och bråkar med varandra, berättar eleverna. Enligt elevintervjuerna är lärarna ofta passiva när studieron brister och det blir stökigt. "Det är som att lärarna ger upp och inte bryr sig," säger en elev och de andra håller med. Elever från lågstadiet uppger att det ibland är lite rörigt på lektionerna och hög ljudvolym.

Rektor uppger i intervju att de på skolan har vidtagit vissa åtgärder för att öka studieron. Exempelvis har en gemensam struktur på lektionerna införts och specialpedagog har handlett lärare som har ett behov av detta och/eller önskar det.

De intervjuade lärarna säger att lärmiljön är en stor utmaning och att det ibland är "kaos" på lektionerna. Detta kan visa sig i form av att elever pratar rakt ut, går ut ur klassrummet eller att det blir konflikter mellan eleverna. Lärarna försöker arbeta med liknande lektionsupplägg och en gemensam struktur för att förbättra situationen.

Lärarna uttrycker att det inte är någon bra studiero i årskurs 7. I årskurs 5 och 9 har det också varit problem enligt lärarna.

Flera av Skolinspektionens lektionsbesök (på samtliga stadier) bekräftar elevernas och lärarnas uppgifter om bristande studiero. På flera av lektionerna som Skolinspektionen besöker ropas det rakt ut. Det förekommer grovt språkbruk och flera kränkningar går förbi okommenterade av läraren. Det kastas saker och förekommer även fysiska kränkningar. Vid efterföljande intervjuer med eleverna bekräftar de att lektionerna ofta ser ut på det sättet.

Beträffande tryggheten framgår även av genomförda intervjuer att skolmiljön inte upplevs som trygg av alla elever. I intervju är elever och personal samstämmiga i att det finns brister vad gäller tryggheten och att det förekommer ett grovt språkbruk på skolan. Detta har enligt elever och personal varit ett problem under en längre tid. Det är enligt eleverna i lågstadiet mycket bråk ute på skolgården som de vuxna inte ser. I intervju med högstadieelever framkommer att det är många elever som skämtar om sexualitet utan att lärarna bryr sig om det. "När hela klasser svär, skämtar och skriker ord som jävla böj och jävla trans, vad ska läraren göra?" frågar sig flera elever. Vidare förekommer våld i form av sparkar, boxningar och slag i korridorerna uppger elever vid intervju. Några elever från högstadiet uppger vid intervju att det är "sådär med tryggheten". De eleverna säger att det handlar om att andra elever på skolan skapar en känsla av otrygghet genom att bråka och skrika. En elev säger att om det sker en konflikt eller ett bråk i korridorerna så går lärarna bara förbi. Språkbruket har normaliserats enligt eleverna och det finns ingen gräns för vad som är ok och inte. Eleverna uppger att det inte känns så jobbigt att andra elever säger nedsättande saker, men att det känns jobbigt att lärarna inte tar tag i det.

Vid intervju med elevhälsan framkommer att elever kommit och sagt att de känner sig otrygga i korridorerna och att även toaletterna ses som ett otryggt område. Elevhälsan uppger att elevrådet involverats i denna fråga för att höra deras tankar om hur detta kan förbättras.

Rektorn uppger i intervju att "det inte går att ge en enda snabb bild av språkbruket och kränkande behandling", och menar att det ser olika ut i olika årskurser och klasser. På lågstadiet är det generellt sett en god miljö, säger rektorn. På mellanstadiet är det mera blandat, i till exempel årskurs 5 "sprids det en del oro", medan det i årskurserna 4 och 6 finns lugnare miljöer, berättar rektorn. I högstadiet har skolan mycket att göra i korridormiljön. I årskurs 7 har elevhälso teamet ett särskilt uppdrag för att skapa bättre förutsättningar gällande kränkningar och språkbruk. Mest beklämmande är hög ljudnivå, devalverat språkbruk och avsiktliga kränkningar, uttrycker rektorn.

Huvudmannen har vid kommunikering av protokollet bifogat en handlingsplan utifrån det som framkommit efter Skolinspektionens tillsynsbesök. Skolinspektionen ser positivt på att huvudmannen beslutat om en rad åtgärder för att stärka tryggheten och studieron på skolan, men handlingsplanen förändrar inte bedömningen av bristerna som visades vid tillsynsbesöket, eftersom det i nuläget inte går att bedöma effekterna av de insatta åtgärderna.

Motivering till föreläggande vid vite som ingripande

Enligt 26 kap. 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Enligt 26 kap. 27 § första stycket skollagen får ett föreläggande förenas med vite. Ett föreläggande ska, enligt 26 kap. 27 § andra stycket skollagen, förenas med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövt. Brandströmska skolan Nylöse uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Stiftelsen för Kristen Skolverksamhet föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Skolinspektionen har, som framgår ovan, vid sin tillsyn kunnat konstatera omfattande brister i skolenhetens arbete med att tillförsäkra samtliga elever en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Det har bland annat framkommit att det är bristande studiero på många lektioner och att elever känner sig otrygga i korridorerna och i vissa klassrum. Elever beskriver att det ofta är kaos på lektioner med hög ljudnivå och ett grovt språkbruk. Detta bekräftas också av flera av de lektionsbesök som Skolinspektionen genomförde i samband med tillsynsbesöket.

Av utredningen framgår att bristerna i tryggheten och studieron pågått under en längre tid. Även om vissa åtgärder har satts in i syfte att komma tillrätta med problemen så har dessa inte varit tillräckliga för att åtgärda bristerna. De brister i arbetet med trygghet och studiero som konstaterats måste, mot denna bakgrund, betecknas som allvarliga. Risken är överhängande att dessa brister i studiemiljön kommer att försvåra, eller redan har försvårat, för eleverna att nå målen med utbildningen. Det är således angeläget att bristerna snarast rättas till.

Med hänsyn till bristernas allvar, de konsekvenser de redan fått och framöver riskerar att få för eleverna samt den tid under vilken bristerna fortgått bedömer Skolinspektionen att bristerna är sådana att de allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen med utbildningen. Eftersom det av särskilda skäl inte kan anses obehövt, ska Skolinspektionen därför förena föreläggandet i denna del med vite.

Föreläggande

Grundläggande förutsättningar för utbildningen

Det finns brister i huvudmannens arbete för att motverka kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans målinriktade arbete för att motverka kränkande behandling. Tillsynen visar att det på skolan förekommer kränkningar mellan elever, framförallt verbala sådana i form av olika slags grova eller

nedsättande kommentarer, men även att elever fysiskt utsätter varandra genom slag och sparkar till exempel. Det är inte heller alla lärare som reagerar och ingriper när kränkningar förekommer mellan elever vilket medför att kränkningar tillåts fortgå. Konsekvensen av att lärare inte reagerar på kränkningar blir att de inte stoppas i samband med att de sker och på så sätt legitimeras. Trots att vissa insatser vidtagits har skolan inte förmått komma till rätta med situationen. Tillsynen visar att även om skolenheten har rutiner för hur anmälan om kränkande behandling ska göras, så efterlevs inte alltid dessa rutiner. Konsekvensen av att lärare inte reagerar på kränkningar som sker och inte heller anmäler alla fall av kränkande behandling till rektorn är att rektorn inte får kännedom om alla händelser som sker vid skolenheten. Rektorn har då inte heller möjlighet att anmäla uppgifterna vidare till huvudmannen eller genomföra en heltäckande kartläggning för att identifiera områden där kränkande behandling är mer förekommande.

Vidare bedömer Skolinspektionen att rapportering till huvudmannen sker alltför sällan, i de flesta fall när ärendet redan är löst. Detta medför att huvudmannen riskerar att inte kunna ta sitt ansvar att skyndsamt utreda och att vidta de åtgärder som krävs för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Skolinspektionen vill även betona att även om rektor har en anmälningsskyldighet så har huvudmannen också ett eget ansvar att undersöka och ställa frågor till rektorn, så att huvudmannen är uppdaterad om läget. Om arbetet kring att motverka kränkande behandling inte fungerar finns en påtaglig risk att elever som utsatts för kränkande behandling fortsätter att bli utsatta då dessa situationer inte uppmärksammas på det sätt som skollagen anger.

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Av skollagen framgår också att en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Under Skolinspektionens lektionsbesök uppmärksammade Skolinspektionens utredare vid flera tillfällen, både under lektioner och i övrig skolmiljö, att elever var fysiskt hårdhänta mot varandra och att flera grova kommentarer sades mellan eleverna.

Eleverna säger i intervju att elever kan slå varandra på lektionerna och att lärarna inte gör någonting åt det. Det är sparkar, boxningar och slag på lektioner och i korridorer säger flera elever från högstadiet. En elev berättar att det enda en av dennes lärare gör när elever slåss framför ansiktet på denne är att säga "sluta". Elever uppger även att

lärare också behandlar elever olika. Till exempel uppger eleverna att lärare inte säger till elever som stör eller slåss ofta, eftersom de blivit vana vid elevernas beteende. Om en elev som inte brukar störa eller slåss däremot gör det så kan läraren säga ifrån.

Att alla situationer där elever utsätts för kränkande behandling, eller känner sig utsatta för kränkande behandling, som kommer till lärares kännedom inte anmäls av lärare till rektor bekräftas av elevhälsan och lärare vid genomförda intervjuer. Elevhälsan uppger att "mer allvarliga incidenter rapporteras vidare, men att inte alla kränkningar leder till incidentrapport". Lärarna har inte heller kännedom om vad som händer med anmälningarna som görs efter att de har inkommit till rektorn. Av lärarintervjuerna vid tillsynsbesöket framgår att det sker få anmälningar om kränkningar mellan elever på lågstadiet.

Av intervju med rektor och biträdande rektor framgår även att när rektor anmäler ett ärende vidare till huvudmannen är det i de flesta fall först när ärendet är löst och att huvudmannen får rapport vid styrelsemöten som sker en gång i månaden. Representanter från huvudmannen bekräftar vid intervju att information om kränkningar som ägt rum inte alltid når fram till huvudman och att de fått in relativt få anmälningar från rektorn.

"Vi som personal tillämpar en nolltolerans mot kränkningar" uppger rektorn vid intervjun men uppger även att han inte helt och fullt kan lova att all personal arbetar på samma sätt. Rektorn uppger även att de arbetar "utifrån det vi förstår, det kan vara mer i någon klass, eller under någon tid, vi agerar på de avvikelser som uppkommer".

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Undervisning och lärande

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Stiftelsen för Kristen Skolverksamhet uppfyller författningarnas krav inom detta område.

Ägar- och ledningsprövning och ekonomiska förutsättningar

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Stiftelsen för Kristen Skolverksamhet uppfyller författningarnas krav inom ägar- och ledningsprövning och ekonomiska förutsättningar.

Av 2 kap. 5 a § skollagen framgår att följande personer ska omfattas av ägar- och ledningsprövningen när det gäller en juridisk person: Den verkställande direktören och andra som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten, styrelseledamöter och styrelsesuppleanter, bolagsmännen i kommanditbolag och andra handelsbolag, samt personer som genom ett direkt eller indirekt ägande har ett väsentligt inflytande över verksamheten.

Skolinspektionen har gjort bedömningen att följande personer tillhör ägar- och ledningskretsen i Stiftelsen för Kristen Skolverksamhet. Styrelsens ordförande IA, styrelsens viceordförande VM, styrelseledamöterna HVP, B-MT, SE, HO, JL och GEH.

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Johanna Svedberg och avdelningsjurist Johan Kylanfelt medverkat.

På Skolinspektionens vägnar

X Maria Wassén

Avdelningschef
Signerat av: Maria Wassén

X Sofie Spetz

Utredare
Signerat av: Sofie Spetz

Allmänt om tillsynen: Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor:

Bilaga 1: Fakta om Brandströmska skolan Nylöse

Bilaga 2: Överklagandehänvisning

Bilaga 1: Fakta om Brandströmska skolan Nylöse

Brandströmska skolan Nylöse är en fristående grundskola i Göteborg med Stiftelsen för Kristen Skolverksamhet som huvudman. Verksamheten startade 1989 och omfattar idag förskoleklass och årskurserna 1 till 9. Vid skolan finns, enligt skolans hemsida drygt 250 elever i förskoleklassen och årskurserna 1 till 9. Skolans inriktning är konfessionell med kristen profil.

Bilaga 2: Överklagandehänvisning

Skolinspektionens beslut om föreläggande vid vite får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Överklagandet ställs till Förvaltningsrätten i Stockholm, men ska skickas eller lämnas till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg.

Överklagandet ska ha inkommit till Skolinspektionen inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om klaganden är en part som företräder det allmänna ska överklagandet dock ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och vilken ändring som önskas. De skäl som finns för ändring bör också anges. Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller dennes ombud.